

Från hembygdsarbetet

FRÖSÅKERS HÄRADS HEMBYGDS- FÖRENING

Den viktigaste händelsen under året har varit återuppförandet av den s. k. garvaregården från tomt nr. 31 i Rådhuskvarteret. Den siste garvaren, som bebodde fastigheten, hette Carl Johan Ahlberg. Gården är från 1700-talet och finns med på en karta från 1812. I samband med att tomten skulle bebyggas med flerfamiljshus år 1961 skänktes gården av byggnadsfirman Carl A. Lilliesköld, Stockholm, till hembygdsföreningen. Timret, uppmärkt, har förvarats på hembygdsföreningens tomt i avvaktan på återuppförandet. Föregående årsmöte uppdrog åt styrelsen att, inom ramen för tillgängliga medel, återuppföra fastigheten. Föreningen disponerade vid pass 4 000 kr. och Östhammars stad lämnade anslag å 1 300 kr. Föreningens medlemmar ha visat en glädjande offervilja, som resulterat i gåvor på tillsammans 2 500 kr.

Uppmuntrade av allt detta sattes byggnadsarbetet igång i oktober 1965. Lagom till första snöfallet i november var taket pålagt. Fastigheten inrymmer två rum och kök på nedre planet och eftersom takresningen utgöres av brutet tak en stor och präktig vind. Tillkomsten av byggnaden skapar större möjligheter för föreningen att av sina samlingar göra en tidsenlig inredning.

5 september gjorde föreningen en utflykt med buss till Singö kyrka. Efter gudstjänsten berättade komminister Sundin om kyrkan och dess inventarier. På hemväg besöktes Väddö hembygdsförenings hembygds gård i Kista under ciceronskap av landstingsman Eugenius och fru Greta Mattsson.

LOVÖ HEMBYGDSFÖRENING

Som fortsättning på föregående års Adelsöfärd gjorde föreningen 9 okt. 1965 utfärd till Munsös märkligaste kulturminnesmärken. I kungshögarna vid Adelsö kyrka lär bl. a. kungarna Erik, Björn och Olof, far, son och sonson, ha blivit gravlagda. De levde alla på 800-talet och omtalas i Vita Ansgarii av Rimbart. Den väldiga Björnshögen vid Husby på Munsö torde vara lagd över kung Eriks far Björn, omkr. 800. Högen

är ej undersökt och på toppen står en del av en runsten från 1000-talet. Varför den kommit dit är gåtfullt. Sedan vi bestigit högen fortsatte vi till Bona herrgård öster om kyrkan. Vid stallbacken såg vi en på 1100-talet murad del av ärkebiskopsborgen, där Sveriges första ärkebiskopar ha bott. Redan den 1164 invigde Stefan har ägt Bona, ty det omtalas i påvens brev 4 nov. 1185 som ärkebiskopsgods, då det övertogs av ärkebiskop Johan, han som två år senare blev dödad av esterna i striden vid Almarestäket. På Bona bodde ärkebiskop Jarler, känd från Skänninge möte 1248, då svenska kyrkan blev katolsk med celibat och ny nattvardslära. Vid Väsby fick vi se ärkebiskoparnas vaktorn mot fiender från Adelsöhället. Det var ett runt kärntorn från 1100-talet, omgivet av en befästningsmur på vilken träpalissader ha använts vid försvaret. Mellan kastalen och ärkebiskopsborgen ligger rundkyrkan från samma tid, byggd på Bona av ärkebiskoparna Stefan eller Johan, och sammanhörande med Solna och Bromma rundkyrkor. I Munsö kyrka höll undertecknad föredrag om rundkyrkornas historia samt visade, med hjälp av en artikel av Adam Giertta, det berömda Gierttagravkoret med alla de märkliga rustningarna, värjorna och sporrarna, som Carl XII:s generaler från sina krigarbragder medförde till griften — en unik företeelse så sent som på 1700-talet. Vi tog oss alla sedan upp i klockstapeln för att se den av gjutaren Johannes 1513 signerade medeltida mellanklockan samt framförallt storklockan och lillklockan, som äro gjutna av bronsstatyer från Drottningholms slottspark, skänkta av Ulrika Eleonora d. y. På storklockan läste vi bl. a. inskriften (här nystavad):

Vad förr vid Drottningholm bland bilder månde kallas
 en Juno, Venus med Diana, så ock Pallas
 det lät av gudligt nit vår Sveriges drottning stora
 och landsens hulda mor Ulrika Eleonora
 till Munsöboers tjänst omgjuta till en klocka
 att dem till Herrens hus och själva himlen locka.

Klockorna ringde sedan i tur och ordning helgsmål med mycket olika klang — medeltidsklockans ljud tyckte vi oss känna igen från Lovöstapeln, som likaså har en medeltidsklocka. I Munsö ringes helgsmål fortfarande vid solens nedgång — man ringer solen ned som i Danmark och på Gotland.

Utgrävningarna på Vikens gravfält vid Drottningholm ha pågått i nio somrar och därmed fullbordats. Nu återstår iordningställande av det stora gravfältet samt vetenskaplig undersökning och bearbetning av upp-

mätningarna och fynden. I maj-juni 1966 utgrävdes sex mindre högar, därav fyra ute vid flaggstången syntes vara från vikingatiden, varav en mansgrav med nitar och bryne av Birkatyp, en kvinnograv med kam och pärlor, samt en kvinnograv med nitar, pärlor, kol och brända ben. Intill övriga vendeltidsgravar på övre terrassen upptäcktes en kvinnograv med lerkärl, kam, mycket pärlor och ett ryggknappspanne med granater. Mellan stora villan och gravarna vid flaggstången stötte man på en grav med brända ben och hartstätning från 400-500-talen. Den är skild från den äldsta kammargraven genom ett bortodlat område. Fynden av de tre kammargravarna och föremålen från 400-talet ha givit god vetenskaplig valuta för de stora arbetskostnaderna.

Helt nära Viken ligger Damtorp. Fröken Ebba Lundberg har till hembygdsföreningen överlämnat en förnämlig oljemålning, som visar Damtorps huvudbyggnad före reveteringen och balkongens tillbyggande 1890. Den är signerad 1887, av Julius Kronberg, som bodde på Drottningholm.

Domänstyrelsen har 24 sept. 1965 erbjudit hembygdsföreningen att få hyra Hogsta magasin. Detta vore enda möjligheten att hindra dess omedelbara rivning. Det ståtliga höga magasinet betyder mycket för miljön vid hembygdsmuseet. Det liknar helt det vid Knivsta kyrka räddade sockenmagasinet från 1758. Tyvärr är Hogsta magasin delvis angripet av husbock, särskilt hela östra väggen. I längden går det ej att rädda.

I »Fyra Mälarsockenar», årg. 1965, har B. Wallenberg redogjort för nattvardssilvret i Lovö och Drottningholm sedan medeltiden och i årg. 1966 för predikstolen i Lovö samt altartavlan, och sommaren 1966 talat i Lovö kyrka om de konsthistoriska förutsättningarna för tillkomsten av Plagemanns altartavla för jämnt 100 år sedan. Drottningholm, en konstbok från Nationalmuseum, utkom 1966 till museibygnadens 100-årsfest. Den behandlar slottet, parken, China och teatern, och är författad av Åberg, von Malmborg, Setterwall, Fogelmarck, Gyllensvärd, Hernmarck och Hilleström.

Den av Adelcrantz ritade teaterbyggnaden fyllde i juni 1966 sina 200 år. Slottsteatern har under maj-sept. firat detta med en lång rad lysande gästspel från andra länders historiska teatrar, och med en opera skriven för Christina av hennes kapellmästare Scarlatti under hennes tid i Rom, som nu gavs i samband med Christinautställningen på Nationalmuseum. Med anledning av teaterjubileet visades teatermuseet 6 juni 1966 för hembygdsföreningen av fru Kalfjäll.

Valborgsmässoafton firades på sedvanligt sätt med stort bål i parken nedanför Götiska tornet med vårtal, vårsånger av kyrkokören, fyrverkeri och väffelfest i China slottskök. Dansen kring majstången på midsommarafton intill norra allén i slottsparken sker sedan många år i kungsgårdens och Frälsningsarméns regi.

Hembygdsföreningen firade sin 15-åriga tillvaro med julfest 20 dec. 1965 i Hertigarnas stall, den byggnad, där föreningen bildades av Ernst Killander. Undertecknad talade till hans minne, höll föredrag om hembygdsföreningens förhistoria och ändamål, om museernas och hembygdsvårdens uppkomst i Sverige samt visade ljusbilder av hur jag anser att man bör bygga i en fin miljö och hur man inte bör bygga.

I enlighet med styrelsebeslut av 3 okt. 1964 inlämnade undertecknad till myndigheterna på sommaren 1965 ett detaljförslag till vägdragning på Lovön från Edeby förbi Canton och Kullen till Blackeberg på lämpliga avstånd från Lovöns kulturminnesmärken, om den av styrelsen rekommenderade Sotholmsleden för trafiken från Ekerö skulle bli av i framtiden. Konsthistoriska Sällskapets petitionslista med vädjan till stadsmyndigheterna för en Sotholmsled inlämnades av fil. dr Åke Stavenow på professor Sten Karlings vägnar.

Årsmötet 1965 började 9 okt. i Munsö skola men ajournerades och avslutades 20 dec. i Hertigarnas stall. Undertecknad, som varit ordf. i åtta år, blev icke omvald men kvarstår som samlingsvårdare (dvs. arkivarie), styrelseledamot, hembygds museets intendent och representant i Stockholmstraktens hembygdsrets av Samfundet för hembygdsvård. Vid detta och det följande årsmötet 6 juni 1966 i Golfklubbens lokal ställde hela den gamla styrelsen, utom undertecknad, sina platser till förfogande, enär den s. k. Brokommitténs ordförande, kapten Einar Förberg, blivit ny ordf. i hembygdsföreningen. Platserna intogos av Brokommitténs ledamöter, samt av Hogstas ägare med. dr O. Strandberg. Situationen kan därför bli komplicerad, när brofrågan åter kommer på remiss.

Berit Wallenberg

ROSLAGENS SJÖFARTSMINNESFÖRENING

Roslagens sjöfartsminnesförening, Väddö, höll sitt årsmöte 30 mars 1966. Under året har elvärme installerats i museilokalerna till en kostnad av 3 250 kr. 26:e årgången av årsskriften Rospiggen har utkommit.

I vaktmästarbostaden har i september iordningställt två rum, som möblerats med inventarier, donerade av framlidne Erik Mattsson, Tomta, Väddö. Rummen har blivit hemtrevliga. De är närmast avsedda som sammanträdeslokaler men även som en del av museet. Yttre reparationer har utförts. De trästockade ankarna vid ingången till Skepparstugan har blivit återställda i ursprungligt skick.

Landsantikvarie Alf Nordström har ställt i utsikt att föreningens sjöbod i Grisslehamn skall restaureras med bidrag av allmänna medel med hänsyn till dess kulturhistoriska värde. Om möjligt bör den arrenderas ut till en yrkesfiskare för att traditionen skall vidmakthållas.

Föreningen deltog i firandet av Roslagens dag i Grisslehamn 19 juni. Vid sjöboden var en liten utställning ordnad. En ålryssja fanns där till beskådande. Andra föremål var en bindtyva, en bandstol, ett ljuster, ett säljärn, ett sälnät och ett styjärn. Roslagskonstnärerna Gustaf Fredriksson och Albert Pettersson Alpe hade ställt ut målningar. Några årgångar av »Rospiggen» fanns till köps. Vidare bjöds besökarna på »sotare», anrättade och serverade på stället.

Bland gåvor till museet på Kaplansbacken kan nämnas majoren M. B. Malmerfeldts kask. Han var den siste kommandanten vid Grisslehamns militärpostering som drogs in 5 sept. 1869. Som postmästare kvarstod Malmerfelt till och med 1883.

Årets medaljörer blev sjöveteranen Otto Westerberg och föreningens ordförande M. Ohlson.

Manfred Ohlson

SAMFUNDET DJURSHOLMS FORNTID OCH FRAMTID

Samfundet har under år 1965 rutinemässigt fortsatt sin verksamhet. Samfundet har haft två allmänna möten, varav det ena ägde rum 23 maj 1965 i samband med en lyckad vårutflykt under ledning av fil. dr Valfrid Enblom. Utflykten började med besök å Granhammars numera obebodda herresäte, varefter färden ställdes till Sjöö slott. Här bjöds deltagarna, ej mindre än 110 personer, av slottsherrskapet friherre och friherrinnan Sten Banér på ett högt skattat kafferep. Släkten Banér ägde som bekant i forna tider Djursholmsgodset. Utfärden avslutades med besök å det av konstverk fyllda Lennartsnäs, där friherre och friherrinnan O. af Ugglas tog emot.

Samfundets andra allmänna sammanträde ägde rum 1 dec. 1965 å Djursholms slott och hade formen av ett intressant estradsamtal om Stocksunds historia av några för tillfället inbjudna stocksundsbor. Djursholm och Stocksund skola som bekant från 1 jan. 1967 bilda en kommun.

På inbjudan av Samfundet besökte Stockholmstraktens hembygds-krets 24 okt. 1965 Stocksund och Djursholm med folkskollärare K. E. Renqvist och undertecknad som ciceroner. I Stocksund visades utställningen »Stocksundiana» av fil. lic. Axel Waldner. Besöket avslutades å Djursholms slott, där staden bjöd på kaffe och Samfundets ordförande bankdirektör O. Norbeck höll ett anförande om slottet och dess herrar.

Samfundets arkiv, som är inrymt i en av Djursholms stad gratis upplåten lokal i den ena av slottets flyglar, har under året fått mottaga olika gåvor. Man förbereder utgivandet av en ny årsskrift, den tolfte i ordningen sedan Samfundet bildades 1923.

Daniel Heilborn

SKOGSTIBBLE FORNMINNES- OCH HEMBYGDSFÖRENING

Årsmöte hölls 14 aug. 1966 i hembygdsmuseet, Tibbleby. Deltagarna fick efter förhandlingarna lyssna till en intressant framställning om runskrift och svenska runstenar av fru Gunilla Engvall, Uppsala.

Föreningen omfattar för närvarande 40 medlemmar, av vilka två gått bort under det gångna året. Såväl herr Emil Andersson, Tensta by, som fru Greta Nylund från Ribbingebäck vill vi minnas för deras goda insatser och varma intresse för föreningens bästa.

Styrelsen har haft följande sammansättning: läroverksadjunkt Per-Gunnar Nylund, ordförande, köpman Gösta Ekmyr, vice ordf., fil. stud. Ewonne Ekmyr, sekr., lantbrukare Birger Andersson, kassör, samt övriga styrelseledamöter hrr Gustaf Björling och Oscar Kjellin.

Under året har vi samlats till utflykter av olika slag. En botanisk excursion med vår ordförande, adjunkt Nylund, i spetsen, hölls 25 juli 1965 i Ribbingebäck under temat: »Lär känna din hembygds växter». En givande svamputflykt anordnades hösten 1966. Vid båda tillfällena samlades ett tjugotal intresserade.

För museet och våra samlingar har intresset varit glädjande stort både från föreningars och enskildas sida. Samlingarna har utökats med nya

värdefulla föremål. En urholkad ekstock påträffades vid Igelängen (nuvarande Ulriksdal) i ett brännrotvaskigt. Vi väntar på resultatet från den pollenanalys, som gjorts för fastställande av stockens ålder. Godsägare Torsten Lundborg på Wrå har berikat samlingarna med en unionsflagga. Tre handbroderade tavlor har skänkts av herr Paul Johansson i Ålandsdal. En gigg, släde med tillhörande stång och stångselar samt en åkvagn har vi fått av herr Ahlström i Björnome. Herr och fru Oscar Kjellin har bidragit med vackra glas, schaletter och serveringsförkläden för att ta några exempel.

Vårt arbete fortsätter och vi gläds åt det varma intresse, som möter oss från sockenbornas sida. Det är något vår förening aldrig nog kan uppskatta i vår strävan att göra en insats att bevara och vårda vår gemensamma hembygd.

Ewonne Ekmyr

SYDVÄSTRA UPPLANDS KULTUR- HISTORISKA FÖRENING

Sydvästra Upplands kulturhistoriska förening har under 1965 fortsatt sin verksamhet under traditionella former i syfte att tillvarata och vårda de kulturhistoriska värdena i staden och den omgivande bygden. Museet har hållits öppet i samma omfattning som föregående år med möjlighet för intresserade att besöka museet på icke ordinarie tid. Besöksantalet har stigit under året och var 550 vuxna personer plus 19 skolklasser med i genomsnitt 15 elever = 285 elever: totalt 835 besökare.

Museet har under året förvärvat föremål till ett antal av 29. Accessionskatalogen upptog vid årets slut 4 417 nr.

Besprutning mot insekter har utförts i den s. k. Tiondeboden.

Thore Floderus och Harry Norrgården

TENSTA HEMBYGDSFÖRENING

Rektor Janne Rydén, som i en lång följd av år varit föreningens ordförande, kassör och museiföreståndare, avgick från sina uppdrag under 1964 i och med sin avflyttning från Tensta och blev med anledning därav vederbörligen avtackad.

På årsmötet 1965 beslöt att utöka styrelsen till nio ledamöter. Valda

blevo: ord. kassör Ivar Heljefors, v. ordf. nämndeman Olof Ohlsson, övriga ledamöter: fruarna Vida Svensson, Ingrid Branteström, Runa Wilhelmson, Ann-Mari Jansson, lantbrukare Olof Karlsson, lantbrukare Erik G. Pettersson samt assistent Uno Björklund. Kassaförvaltare är lantbrukare Carl-Gustav Branteström.

En hembygdsutflykt anordnades under försommaren med ett femtiotal deltagare. Besök gjordes vid Gödåkers gravfält och Tensta kyrka. På båda platserna var rektor Rydén synnerligen sakkunnig ciceron. Vidare besågs några runstenar varvid lantbrukare Ingvar Bladlund redogjorde för inskrifterna. Sista mål var vad man förmodar är resterna efter en urgammal tingsplats vid Tingsvallen.

Som vanligt firades Tensta-dagen i Klockstapelsbacken, för 22:dra året i följd. Efter högmässa i Tensta kyrka och kyrkkaffe talade direktör Göran Knutsson över ämnet »Från skära och lie till skördetröska». Vidare förekom visning av museet, sång och musik av musikskolan, allmogemusik, uppvisning av Tensta folkdanslag och barnlag. Kvällsprogrammet upptog teater, fackeldans, fyrverkeri och lägerbål med avslutning av missionssekreterare Sture Rolfhamre.

Ivar Heljefors

T Ä B Y H E M B Y G D S F Ö R E N I N G

År 1966 var Täby hembygdsförenings 25:te verksamhetsår. En av dess grundare och förste ordförande, byråchef Josef Granér, återvaldes 1964 men måste tyvärr på grund av ålder och avflyttning från orten avgå redan 1966. Han valdes då till hedersledamot och avtackades hjärtligt. Till ny ordförande utsågs förutvarande vice ordföranden redaktören och trädgårdsexperten Gösta H. Sjöberg. Föreningen planerar en minneskrift över de tilländalupna 25 åren. Josef Granér har åtagit sig att skriva om grundandet och de första verksamhetsåren. Under det senaste årtiondet har bl. a. ett välförsett museum, grundat och omskött av intendenten, byggnadsingenjören Hans Carlén, ett hembygdsarkiv och en populärt upplagd skriftserie åstadkommits av de nuvarande styrelseledamöterna, som med liv och lust går in för de olika uppgifterna. Täby kommun har genom dåvarande kanslichefen Lennart Berg välvilligt upplåtit ett arkivrum i källarvåningen till kommunalhuset i Roslags Näsby, där styrelsesammanträden och konferenser kunnat äga rum.

I god tid till julen 1965 utkom nr 7 i föreningens skriftserie. Årsboken utgör en från latinet gjord översättning av den första tryckta

skriften om Täby, kyrkoherdesonen Carl Magnus Brandelius år 1786 författade magisteravhandling. Skriften har genom översättarens, lektor Herbert Adolfsson, redaktionskommitténs och andra medhjälparens försorg försetts med en utförlig notapparat. Täby kommunalnämnd bidrog med 2 000 kronor till tryckningskostnaden. Även från Längmanska kulturfonden utgick bidrag.

I Ytterbystugan, föreningens av kommunen upplåtna lilla hus i Roslags Näsby, har på framträdande plats placerats ett i Täby återfunnet runstensfragment, välvilligt deponerat tack vare runprofessorn, nuvarande riksantikvariens, Sven B. F. Jansson, stora intresse för vår förening. Till Ytterbystugans uppvärmning vintertid har en nyvald styrelseledamot, byggmästare Nils Bonnier, skänkt 18 elektriska element. Till arkivet skänkte samme frikostiga mecenat en av honom på Stockholms bokauktionskammare inköpt äldre köpehandling rörande Hagby gård i Täby.

Till våren, då 25-årsminnet skall firas, hoppas styrelsen att medlemsantalet i hembygdsföreningen överstiger 1 000 medlemmar. Det blir en händelse som förpliktar. Vi i styrelsen är medvetna om det och vi är alla villiga att på var sin kant försöka göra det bästa för hembygdsarbetet i det så fornminnesrika Täby.

S. E. Vingedal

V Ä N G E H E M B Y G D S F Ö R E N I N G

Ekeby by och Brunna gård i Vänge var de första som kunde hälsa deltagarna i Upplands fornminnesförenings höstutflykt 26 sept. 1965. Arkivarie Wolter Ehn, kyrkvaktare Gustaf Andersson och jur. kand. Jöran Rosenlund stod för ciceronskapet.

Årsmötet hölls på Domtrappkällaren 17 juni 1966. Styrelsen omvaldes. Vid konstituerande sammanträde 27 juli valdes agronom Gunnar Gummesson till ny ordförande. Vid två sammankomster i juli redogjorde kontraktsprosten em. P. A. Björkman för vad som gjorts för att lösa frågan om Ekeby bys framtid. Arkivarien Ehn berättade under ett samkväm i Gillbergsska gården om uppländsk byorganisation, varvid han särskilt uppehöll sig vid den byordning för Vänge socken, som antogs 17 okt. 1798.

Då fem år gått av föreningens »arrende» av Ekeby by, önskar föreningen uttala ett tack till alla, som gjort det möjligt att fullfölja detta arbete. Utöver i förra årets redogörelse nämnda institutioner — Länets

Brandstodsbolag, Norra Hagunda kommun och Upsala sparbank — står föreningen i tacksamhetsskuld till Stiftsnämnden, Upplands fornminnesförening, Länets hushållningssällskap och Turisttrafikförbundet. Enskilda insatser — ej minst arbetsinsatser — har gjorts av bybor, hyresgäster och sockenbor, av ägarna till Brunna gård samt av kommitté- och styrelseledamöter. Kulturhistorisk rådgivning och ledning av studiarbetet har välvilligt utövats av konservator Thorild Eklund och arkivarie Wolter Ehn, vilka även de gjort praktiska arbetsinsatser.

Sven Elofsson

UPPLANDS-VÄSBY HEMBYGDSFÖRENING

Under år 1965 har hållits 9 styrelsesammanträden. Medlemsantalet är 181 personer. Under året har 3 styrelsemedlemmar deltagit i ett av Uppsala läns bildningsförbund anordnat hembygdsmöte i Gränome Gammelgård.

Upplands-Väsby storkommun har beslutat att ett bild- och klipparkiv skall ordnas för storkommunen. Medel har utanordnats. Kommunen har på ett förtjänstfullt sätt åtagit sig vården av den s. k. runbyrunstenen vid Upplands-Väsby station. Landsantikvarie Alf Nordström har under året besiktigt förutvarande kronogården Runby Nedra (på 1700-talet militiehemman för garnisonspräster vid regementen i huvudstaden), nu inköpt av storkommunen. Där borde själva gårdsområdet med sina gamla byggnader, två bostadshus och övriga uthus, bevaras och renoveras. Ärendet kommer att behandlas av Kulturnämnden och hembygdsföreningen.

Beträffande den s. k. Oxfordstenen, en runsten från Eds kyrkogårdsmur, förvarad i Ashmolean museum i Oxford i England, skall nu en avgjutning göras och en kopia uppsättas vid Eds kyrka.

Årets sedvanliga bussutflykt ställdes till Vallentuna, Vada, Össebygarns och Roslagskulla kyrkor samt till Wira bruk och Norrtälje. Hemfärden gick över Finsta-Rånäs bruk.

Den planerade församlingsgården för Eds församling — den skall uppföras på en gammal arrendegårds gårdsområde i Runby Övra, 10 000 kvm. stort — ligger fortfarande i »stöpsleven». Ännu har intet avgörande beslut fattats om rivning av byggnaderna. Hembygdsföreningen kämpar hårt för deras bevarande. Ett förslag från byggnadskommittéerade att nedbränna en drängstuga och fördelstuga är än så

länge bordlagt. Man förvånas över att det både hos arkitekter inom kommunen, som anlåtats av församlingen, och hos sockenbor fortfarande finns så mycken pietetslöshet. Gården ifråga har ju sin egen miljö som enligt förutnämnda personers utsago ej passar omgivningens »kulturella» utformning.

Den av oss så varmt uppskattade, nu bortgångne f. riksantikvarien Sigurd Curman skriver följande: »Miljövården är i hög grad nödvändig i denna amerikanska byggnadsperiod. Det ser stundom ut, som om våra arkitekter och samhällsmyndigheter hade glömt att det dock är för mänsklig trevnad man bygger hus och ordnar samhällen — inte bara för bilar och kontorsmaskiner.»

Sven Odenrick

VECKHOLMS PASTORATS HEM- BYGDSFÖRENING

Det gångna årets verksamhet har fortsatt under traditionella former och med syfte att tillvarata och vårda kulturhistoriska värden inom det område som, det vidgade pastoratet utgör, dvs. Södra Trögds kommun.

Årsmötet hölls 4 april 1965. Greve Carl Bernadotte av Wisborg talade om »Människor jag mött». Tal. började med att framhålla den kristna anda som rådde i barndomshemmet och som varit en vägvisare och kraftkälla i hans liv. Med värme talade han om sin yngre bror Folke och den nyligen bortgångna drottning Louise. Som nära släkt med kungahuset hade han träffat de flesta statsöverhuvuden i Europa. Slutligen framhöll han pålitligheten och ridderligheten hos många av de anställda han haft under sin tid som ägare till Frötuna i Rasbo. Musik utfördes av Trögds spelmanslag, varvid en brudmarsch från Veckholm tilldrog sig särskild uppmärksamhet.

Hembydsgården, Veckholms gamla prästgård, har liksom tidigare år utnyttjats för familjehögtider, såsom bröllop, födelsedagsfester och begravningar samt sammankomster och samkväm av kyrklig karaktär.

Av sammanslutningar, som vi haft glädjen ha på besök, kan nämnas Täby hembygdsförening, Samlarförbundet Nordstjärnans Uppsalaavdelning och Sällskapet Enköpingskamraterna. Vid besöken har föreningens ordförande visat hembydsgården och museet samt varit ciceron vid de utfärder som företagits.

Till vårt skolmuseum, har vi från Södra Trögds kommuns nedlagda skolor fått en mångfald för oss värdefulla inventarier, såsom bänkar av

äldsta typ, orgel, kulramar, griffeltavlor och böcker i stort antal. Även andra gåvor har vi fått mottaga till hembygdsgården, bl. a. 10 st. ljusstakar av glas samt 12 st. blomvaser av Kostaglas. Till vår monter för handlingar har tillkommit uppbördslängder för smör och kvicktionde, och andra handlingar från slutet av 1800-talet samt Täby hembygdsförenings skriftserier »Täby genom tiderna».

Föreningens medlemsantal har under året ökat med 2 till 77 och kassa-behållningen var vid årets slut kr. 1 966: 28.

Styrelse under året har varit följande personer: Herbert Lennartsson, Basta, ordförande, friherrinnan Gunhild Hermelin, Thorsvi Gård, v. ordf., Carl Pettersson, Stora Nybygget, kassör, prosten Sven Palm, sekr., samt kapten Gustaf von Ehrenheim, Grönsöö, lantmästare Adolf A:son Hermelin, Thorsvi Gård samt hemmansägarna Gustav Andersson, Våpeby, David Johansson, Sundby och Isak Sundqvist, Sundby.

Veckholm i aug. 1966.

Herbert Lennartsson

ÖSTERVÅLA HEMBYGDSFÖRENING

Föreningen har under det gångna året fortsatt sin verksamhet under traditionella former. Fyra styrelsesammanträden har hållits. Årsmöte i samband med Ersmässofirandet hölls i ordförandens hem, den gamla Olpersgården i Skogbo och röntes god tillslutning och trivsamt stämning.

Söndagen 18 juli företog föreningen en studieresa till Sigtuna, Linnés Hammarby, Upplandsmuseet och slutmålet Gamla Uppsala.

Den 15 augusti var stor hembygdsdag anordnad vid hembygdsgården i Mårtsbo med bl. a. frågetävling mellan kommunalmän från socknarna Harbo, Nora och Våla och kåseri av TV red. Ruben Carlstedt, Stockholm, bördig från Östervåla.

Vädrets makter var oss nådiga den dagen och nettobehållningen blev ganska god.

Erik Olsson